

**ZAKLJUČCI OKRUGLOG STOLA I PREPORUKE ZA
DALJNJE RAZVIJANJE SOCIJALNIH USLUGA
UDOMITELJSKIM OBITELJIMA U LOKALNIM
ZAJEDNICAMA**

Okrugli stol “**Pružanje usluga u zajednici za udomitelje i udomljenu djecu**“ održan je dana 28. siječnja 2019.g. u prostorima Tribinama Grada Zagreba.

Svoja izlaganja na temu predstavile su udomiteljice Dubravka Čordašev i Marija Bučar te psihologinja Tima za udomiteljstvo CZSS Zagreb Ines Škrabić Aničić i savjetnica ministrice za demografiju, mlade, obitelj i socijalnu politiku Zvezdana Bogdanović.

Izlaganjima je uslijedila rasprava te pitanja i odgovori sudionika i posjetitelja Okruglog stola.

Dubravka Čordašev, udomiteljica i predsjednica Udruge udomitelja djece Osmijeh Đurđevac Također, kao jedan od značajnijih problema navodi kako je za djecu u njihovim lokalnim sredinama potrebno osigurati djeci mjesto za ostvarivanje pomoći u učenju pogotovo kod zahtjevnijih predmeta.

Konkretno na njihovom području nedostaje logopeda i edukacijskih rehabilitatora s obzirom da veliki broj udomljene djece dolazi iz romskih obitelji i potrebna im je dodatna pomoć u savladavanju govora i pisma.

Nadalje, Koprivničko-križevačka županija nema dječjeg psihijatra te su udomitelji primorani odlaziti u Psihijatrijsku bolnicu za djecu i mlade u Zagrebu, što iziskuje izvanredne troškove putovanja od 200 kn po odlasku te dodatne troškove za osiguravanje brige o djeci koja ostaju kod kuće dok su udomitelji s djetetom na pregledu u bolnici.

O stanju socijalnih usluga za udomiteljske obitelji iz perspektive manjeg mjesta naglašava kako je jedan od najvećih problema što za njihovo područje nije formiran tim za udomiteljstvo unutar Centra za socijalnu skrb. Iz tog razloga djelatnici centara, kako kaže Čordašev, udomiteljstvo obavljaju tek kao dio svih poslova unutar Centra, međutim napominje kako su djelatnici Centra uvijek spremni pomoći i saslušati udomitelje, no nerijetko im za to ostaje jako malo vremena.

Pohaljuje i dobru suradnju koja je ostvarena s Centrom za pružanje usluga u zajednici Svitanje preko kojih se održavaju grupe podrške za udomitelje.

Marija Bučar predstavnica Udruge udomitelja odraslih i djece Skrb također dolazi iz Koprivničko- križevačke županije te potvrđuje sve ove probleme s kojima se udomitelji susreću u svakodnevnom obavljanju udomiteljstva.

Udomiteljstvu pristupa kao jednom plemenitom pozivu te se nada da će u budućnosti više obitelji biti zainteresirano da i sami otvore svoje domove djeci u potrebi jer kako kaže, nedostaje udomitelja zbog čega su prekapacitirani što iziskuje dodatne napore. Posebna se pozornost treba posvetiti širenju udomiteljske mreže kod čega je naglasak na kvalitetnom obavljanju udomiteljstva.

Dodatno naglašava i pohvaljuje suradnju sa svojim centrima za socijalnu skrb i nadležnim stručnim radnicima koji usprkos preopterećenosti različitim i brojnim poslovima uvijek uspijevaju odvojiti vrijeme za potrebe udomitelja te su spremni pružiti informaciju i savjet.

Ines Škrabić Aničić, psihologinja Tima za udomiteljstvo CZSS-a Zagreb kroz svoje izlaganje upoznaje nas поближе sa stanjem i planovima za pružanje socijalnih usluga udomiteljskih obitelji te naglašava kako je Zagreb specifična sredina. Zagreb može ponuditi puno više podrške od drugih gradova zbog razvijene mreže organizacija civilnog društva i dostupnosti stručnjaka i stručnih ustanova stoga je potrebno raditi na širenju brojnijih i kvalitetnijih socijalnih usluga udomiteljskim obiteljima kod čega ističe potrebu za formiranjem „**mobilnih timova**“ stručnjaka koji bi posjećivali udomitelje i udomiteljske obitelji te im pružili potrebne usluge u njihovom domu.

Kao jedne od većih izazova u udomiteljstvu djece vidi upravo početne korake i početnu fazu udomiteljstva i period prilagodbe. Udomitelji su tu prvenstveno da brinu o djetetu ali tu su paralelno i druga očekivanja od udomitelja, kao npr. kontakti sa biološkom obitelji, teret prošlosti kod djece koji se manifestira kroz izražavanje emocija i različitih oblika ponašanja, Upravo iz tih razloga udomiteljima je potrebna kontinuirana podrška i pomoć u obavljanju udomiteljstva.

Ističe potrebu razvoja i bolje provedbe „**matchinga**“ udomiteljskih obitelji i djeteta što omogućuje da se unaprijed vidi da li određena udomiteljska obitelj ima kapacitete te da li je najpovoljniji izbor za udomiteljstvo djeteta ili bi mu udomiteljska skrb mogla kvalitetnije biti pružena u drugoj obitelji s obzirom da sam smještaj djeteta u udomiteljske obitelji nije garancija odgovarajuće skrbi za dijete. Navodi kako dobar spoj udomiteljske obitelji i djeteta osigurava lakšu i bržu adaptaciju i uspješan daljnji zajednički život. Međutim, najveća prepreka dobrom matchingu je manjak udomiteljskih obitelji, iako ističe da samo osiguranje dovoljnog broja udomiteljskih obitelji nije dobro rješenje za ni jednu stranu, imperativ je na kvalitetnom i odgovornom udomiteljstvu.

Kvaliteta i djelotvornost udomiteljske skrbi ovise o individualnim karakteristikama svih sudionika tog procesa, kao i o uspješnosti njihove suradnje. U proces udomljavanja uključeni su samo dijete i udomiteljska obitelj već i biološki roditelji, centar, uža i šira okolina.

Kao cilj kojemu Centar za socijalnu skrb teži ističe osnaživanje i prepoznavanje potreba udomitelja te podrška udomljenoj djeci kroz odrastanje i školovanje te timski pristup u radu.

Nadalje, napominje kako se daleko veći rezultati postižu pružanjem podrške u grupnom radu kroz grupe podrške i supervizijske grupe kod čega je izuzetno važan vlastiti doživljaj o tome da nas drugi podržavaju a ne sama činjenica da imamo više izvora podrške.

Zvezdana Bogdanović, savjetnica ministrice Ministarstva za demografiju, mlade, obitelj i socijalnu politiku uvela je sudionike u prikaz aktivnosti u svrhu osiguravanja podrške udomiteljskim obiteljima kod čega navodi timove za udomiteljstvo u centrima, stručne

radnike centara, dežurni telefon na koji se udomitelji mogu obratiti te osiguravanje podrške kroz programe i projekte udruga udomitelja.

Ističe kako se poticanje razvoja udomiteljstva provodi kroz jačanje kapaciteta centara za socijalnu skrb za provedbu obveza sukladno Zakonu o udomiteljstvu te jačanjem kapaciteta doma socijalne skrbi i centara za pružanje usluga u zajednici za provođenje posebnih obveza i stručne podrške udomiteljima.

Nadalje nudi kratki prikaz temeljnih odredbi novog Zakona o udomiteljstvu koji je stupio na snagu 1.1.2019 kod čega su glavni **ciljevi**:

- prevencija institucionalizacije djece i odraslih osoba
- poboljšanje kvalitete usluge skrbi u udomiteljskim obiteljima neovisno o skupini korisnika
- povećanje broja udomiteljskih obitelji
- regionalna ravnomjernost pristupačnosti udomiteljstva
- uspostavljanje udomiteljstva kao zanimanja za nezaposlene udomitelje
- jačanje kapaciteta i osiguravanje boljih uvjeta za obavljanje specijaliziranog udomiteljstva za djecu
- povećanje naknade za rad udomitelja i plaćanje obveznog osiguranja udomiteljima koji udomiteljstvo obavljaju kao zanimanje po posebnom propisu.

Dodatno ističe kako se uz podršku Centara uključuju i centri za pružanje usluga u zajednici koje vidi kao dobro rješenje za širenje socijalnih usluga udomiteljskim obiteljima. Navodi i kako se pokušava izgraditi kvalitetan sustav uz podršku od strane logopeda, rehabilitatora, dječjih psihijatara i ostalih stručnjaka. Također ističe i nedostatak udomiteljskih obitelji te napominje kako nema dostatne podrške da obitelj ostane u udomiteljstvu, da ne izgore u procesu obavljanja udomiteljstva.

Kroz raspravu i pitanja sudionika dodatno su naznačene potrebe udomitelja i problemi s kojima se susreću, te se dodatno pojasnio novi Zakon o udomiteljstvu.

Tijekom većeg dijela rasprave kao glavni problem ističe se davanje suglasnosti svih vrsta (upis u vrtić, ostvarivanje zdravstvene zaštite, slobodne aktivnosti, izleti, fotografiranje...) od strane udomitelja za udomljeno dijete. Ostaje pitanje kako sustavno riješiti taj problem budući da udomitelji sudionici ističu kako u brojnim situacijama nisu u mogućnosti sami dati suglasnost, a zbog nedostupnosti ili lošijeg odnosa s biološkom obitelji dijete ostaje zakinuto za sudjelovanje u nekim aktivnostima ili se to dodatno zakomplicira te se traži daljnje razrješavanje ove situacije, usklađenost svih nadležnih institucija i donošenje posebne odredbe koja bi omogućila udomiteljima davanje suglasnosti za dijete svih vrsta.

Također, sudionici se slažu da je potrebno pružiti šansu biološkoj obitelji bez obzira na uvjete te da i u tome trebaju posebnu podršku od strane stručnjaka budući da komunikacija između udomiteljske i biološke obitelji predstavlja poseban izazov.

PREPORUKE ZA DALJNI RAZOVI SOCIJALNIH USLUGA UDOMITELJIMA I UDOMLJENOJ DJECI

- jasno definirana prava udomitelja s obzirom na davanje suglasnosti svih vrsta za dijete
- kontinuirana i prilagođena podrška udomiteljskim obiteljima
- posebna pažnja na komunikaciju između udomiteljskih i bioloških obitelji
- viđenje udomitelja kao suradnika
- intenzivna podrška udomiteljima u „fazi prilagodbe“
- provođenje matchinga udomiteljskih obitelji i djeteta
- širenje mreže usluga za udomiteljske obitelji, decentralizacija usluga
- rad na formiranju mobilnih timova za pružanje podrške udomiteljima
- daljnje poticanje deinstitucionalizacije i osnivanja Centara za pružanje usluga u zajednici
- kontinuirana i kvalitetna suradnja s udrugama udomitelja

Ovaj priručnik izrađen je od strane Foruma za kvalitetno udomiteljstvo djece u sklopu projekta „Zagreb za udomiteljstvo – podrška udomiteljskim obiteljima“ financiranog od strane Grada Zagreba. Priručnik je u isključivom vlasništvu Foruma za kvalitetno udomiteljstvo te ni na koji način ne odražava stavove i mišljenja Grada Zagreba kao ni Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, niti Centara za socijalnu skrb te služi samo u informativne svrhe.